

Stefan Moysa

"Schriften zur Theologie", t. 13, Karl Rahner, oprac. Paul Imhof, Zürich-Einsiedeln-Köln 1978 : [recenzja]

Collectanea Theologica 49/4, 200-201

1979

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Swojej chrystologii nadaje R a h n e r nazwę chrystologii transcendentальной i umieszcza ją również w ramach nakreślonych przez siebie zasad teologicznych. Człowiek bowiem w swoim pragnieniu zbawienia doświadcza potrzeby „absolutnego Zbawiciela”, który znajduje swoje urzeczywistnienie historyczne w Jezusie z Nazaretu. R a h n e r zastrzega się, że nie może z tego wynikać aprioryczna konieczność objawienia Chrystusowego, a tylko fakt, że w tej historycznej osobie znajdują swoje spełnienie najbardziej żywotne pragnienia człowieka dotyczące zbawienia.

Książka doskonale porządkuje zawile i rozproszone po różnych artykułach wywody R a h n e r a, uwydatnia ich zasadnicze momenty i wielkie znaczenie dla współczesnego człowieka. Wydaje się bowiem, że obok teologii R a h n e r a nie może przejść obojętnie nikt, komu naprawdę zależy na tym, aby Ewangelia była głoszona dzisiaj w sposób przekonujący.

ks. Stefan Moysa SJ, Warszawa

Karl RAHNER, *Schriften zur Theologie*, tom 13: *Gott und Offenbarung*, opracował Paul I m h o f SJ, Zürich-Einsiedeln-Köln 1978, Benziger Verlag, s. 455.

Kolejny tom pism teologicznych R a h n e r a zawiera, podobnie jak poprzednie, szereg wypowiedzi autora dotyczących zasadniczych tematów teologicznych. Autor wyznaje wprawdzie w przedmowie, że powinien obecnie podjąć dyskusję z tymi, nieraz głośnymi teologami, którzy wyrazili zastrzeżenia co do niektórych jego poglądów, jednak wątpi, czy mu sił fizycznych na to wystarczy. Utrzymuje więc poprzednią konwencję, podejmując częściowo już poruszane tematy, częściowo zaś nowe, ale zawsze tak, że kwestionuje pewne rozwiązania wydawałoby się ustalone i wprowadza ferment myślowy mając zawsze na celu służbę wierze w dzisiejszym świecie.

Ograniczymy się tutaj do podania też niektórych artykułów, które mogą być uważane za reprezentatywne dla poruszanych w tym tomie dziedzin tematycznych. Z wypowiedzi więc dotyczących metodologii teologicznej zwraca uwagę odczyt wygłoszony na zjeździe ekumenistów jezueickich we Frankfurcie o problemach teologicznych, które mogą wydawać się zamknięte, w rzeczywistości jednak zostawiają jeszcze otwarte pole dla międzywyznaniowej dyskusji. Analizuje tutaj takie zagadnienia, jak problemy sakramentologii ogólnej, urzędu kościelnego, w szczególności papieństwa, oraz dogmatów Niepokalanego Poczęcia i Wniebowzięcia. Z tej samej dziedziny R a h n e r omawia także stosunek teologii do magisterium Kościoła, zwracając uwagę na ich wzajemne przenikanie się. Wypowiedzi urzędu nauczycielskiego są dla teologii normatywne, ale teologowie przez swoje rozważania te wypowiedzi przygotowują, a po ogłoszeniu badają ich znaczenie.

Z artykułów omawiających naukę o Bogu i chrystologię należałoby zwrócić uwagę na opracowanie dotyczące pytania o sens życia w związku z misterium Boga. R a h n e r pyta: jak może Bóg niepojęty i niewypowiedziany być sensem ludzkiego życia? Odpowiedź widzi w tym, że akt poznania Boga musi — aby nie zostać zniweczony przez Jego nieograniczoną tajemnicę — być równocześnie aktem oddania się Mu w miłości. Z artykułów chrystologicznych natomiast największe znaczenie dla życia duchownego ma odpowiedź na pytanie: co oznacza dziś wierzyć w Jezusa Chrystusa? Tu powraca autor do swojej chrystologii transcendentальной i zwraca uwagę, że człowiek poszukuje kogoś, kto przynosiłby mu zbawienie w sposób absolutny i determinował całą jego egzystencję. Spełnienie tej tęsknoty za zbawieniem dokonuje historyczna osoba Jezusa z Nazaretu.

Rozwój ruchów modlitewnych skłania Karola R a h n e r a do poruszania od pewnego czasu tematyki Ducha Świętego. W związku z tym wskazujemy na dwie medytacje teologiczne, które autor włączył do tego tomu swych pism i które były już omawiane na łamach „Collectanea Theologica”: *Glaube als*

Mut (Wiara jako odwaga — 47, 1977, z. III, s. 188) oraz *Erfahrung des Geistes* (Doświadczenie Ducha — 48, 1978, z. II, s. 209—210).

Teologia łaski jest też jednym z ulubionych tematów autora. W tym tomie porusza on całkiem nowe zagadnienie, jak usprawiedliwienie człowieka może wpłynąć na kształtowanie się świata. Dokonuje się to zdaniem autora w ten sposób, że wiara, nadzieja i miłość nierozłącznie z usprawiedliwieniem związane, które w sposób zasadniczy określają egzystencję człowieka i dają mu bezpośredni stosunek do Boga, stwarzają również między światem a Bogiem stosunek bezpośredniości.

Wreszcie należy odnotować, że pierwszy raz od 1964 roku, to jest od ukazania się tomu 4 pism Rahnera, pojawia się w nich tematyka mariologiczna. W pierwszym artykule dotyczącym tej dziedziny autor rozważa, jak Maryja wnosi do Kościoła doskonałość tego, co jest specyficznie kobiece. Drugi zajmuje stanowisko wobec kontrowersyjnych zdań dotyczących dziewictwa Matki Najświętszej.

Ostatni tom pism teologicznych jest między innymi dowodem, że Karl Rahner mimo podeszłego wieku, który przy każdej okazji podkreśla, nie przestał kształtować teologii katolickiej i twórczo wpływać na życie chrześcijan.

ks. Stefan Moysa SJ, Warszawa

Rudolf SCHNACKENBURG, *Massstab des Glaubens. Fragen heutiger Christen im Licht des Neuen Testaments*, Freiburg-Basel-Wien 1978, Verlag Herder, s. 255.

W dzisiejszej dyskusji teologicznej, która toczy się zwłaszcza na Zachodzie, często omawiane są sprawy ściśle związane z życiem Kościoła i z życiem chrześcijan w świecie. Biblista bywa często zapytywany, co należy sądzić o takim czy innym problemie praktycznym w świetle Nowego Testamentu. Książka powstała z artykułów, które dają odpowiedzi na takie właśnie pytania.

Na wstępie autor rozważa funkcję egzegezy w teologii i w Kościele. Rola teologii została silnie uwytłumiona przez Sobór Watykański II. W związku z tym powstaje pytanie, jaka jest z kolei rola egzegezy wobec teologii. Schnackenburg uważa, że egzegeza powinna poprzez historycznie uwarunkowany obraz świata przedstawiony w Biblii, dotrzeć do tej prawdy, którą Pismo św. chce dzisiejszemu człowiekowi przedstawić. Ponadto widzi on konieczność dalszego pogłębiania badań nad Jezusem historycznym przedstawionym w Nowym Testamencie, jak też podejmowania przez egzegezę takich pytań, jak jedność chrześcijan, urząd kościelny, znaczenie charyzmatów, problem urzędu Piotrowego. Ten rozdział można więc uważać jako pewien program wyznaczony dla całej książki.

Dwa dalsze rozdziały dotyczą problemów chrystologicznych i znajdują się w związku z wielkim zainteresowaniem, jakie wywołuje osoba Jezusa w Kościele i poza Kościołem. Pierwszy z nich stawia jeszcze raz pytanie, jak się miewa wiara w Jezusa, którą wyznaje Kościół, do Jezusa historycznego, takiego jakim przedstawiają Go ewangelie. Autor omawia krótko zarówno starszą, jak też współczesną dyskusję na ten temat i stwierdza, że główny punkt zainteresowania dotyczy obecnie Jezusa historycznego. Zniknął też dawny pesymizm co do możliwości dotarcia poprzez ewangelię do Jego osoby. Schnackenburg widzi ścisły związek między Jezusem historycznym a Chrystusem zmartwychwstałym i mówi o dwóch stopniach objawienia się Jezusa. Po zmartwychwstaniu apostołowie nie poznali innego Chrystusa, ale poznali Go na nowy sposób. Czynnikiem łączącym oba stopnie jest ścisły związek Jezusa z Ojcem.